

Långa tidsserier

Kapacitetsutnyttjande

SCB har tagit fram långa tidsserier för industrins Kapacitetsutnyttjande med 1980 som startår. Ett urval av branscher som i SNI 2007 är överensstämmande bakåt i tiden har räknats tillbaka.

Metodansats för tillbakaräkning

I samband med övergången till SNI 2007 har tidsseriebrott uppstått vilket lett till att det inte längre finns långa sammanhängande serier för industrins Kapacitetsutnyttjande. För att ta fram långa tidsserier har SCB med hjälp av en metodutredning fastställt metod för tillbakaräkning samt seriernas detaljeringsnivå. Startår för serien innan tillbakaräkningen var 2008.

Industrins kapacitetsutnyttjande har för ett visst antal branscher räknats tillbaka för perioden 1990–2007 och för ett mindre antal branscher har tillbakaräkningen skett för perioden 1980–1989.

Tillbakaräkning för perioden 1990Kv1 – 2007Kv4

Samtliga branscher och aggregat som för närvarande redovisas i SSD kompletterat med MIG-gruppen ERV Industri för energirelaterade insatsvaror (exkl. D) har räknats tillbaka till 1990.

Den metod som använts för tillbakaräkningen är en enkel kvotjustering av skattningarna enligt SNI 2002. För perioden kvartal 1-3 år 2008 finns tillgänglig data både enligt SNI 2002 och SNI 2007. Kvoten mellan skattningarna enligt SNI 2007 och SNI 2002 för ovan nämnda period har använts för att räkna tillbaka serierna.

För de branscher som har räknats tillbaka råder ett någorlunda ett till ett förhållande mellan SNI 2002 och SNI 2007. De branscher i SNI 2007 som räknats tillbaka till 1990 är:

B+C	(Utvinning av mineral, tillverkningsindustri)
INS	(Industri för insatsvaror)
ERV	(Industri för energirelaterade insatsvaror)
INV	(Industri för investeringsvaror)
IVKON	(Industri för icke-varaktiga konsumtionsvaror)
VKON	(Industri för varaktiga konsumtionsvaror)
B	(Gruvor och mineralutvinningsindustri)
C	(Tillverkningsindustri)
20-21	(Industri för baskemikalier, kemiska produkter, farmaceutiska basprodukter och läkemedel.)
24	(Stål- och metallverk)
26	(Industri för datorer, elektronikvaror och optik)
28	(Övrig maskinindustri)
29	(Industri för motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar)

Tillbakaräkning för perioden 1980Kv1 – 1989Kv4

Strävan har varit att räkna tillbaka så många som möjligt av de branscher som för närvarande redovisas i SSD till 1980. På grund av stora skillnader mellan nomenklaturerna har emellertid tillbakaräkningen begränsats till ett fåtal branscher. Ett urval av branscher som i SNI 2007 är överensstämmande bakåt i tiden har räknats tillbaka. I dessa branscher råder ett någorlunda ett till ett förhållande mellan SNI 2007, SNI 2002 och SNI 69.

De branscher i SNI 2007 som räknats tillbaka till 1980 är:

B+C	(Utvinning av mineral, tillverkningsindustri)
B	(Gruvor och mineralutvinningsindustri)
C	(Tillverkningsindustri)
20-21	(Industri för baskemikalier, kemiska produkter, farmaceutiska basprodukter och läkemedel.)
24	(Stål- och metallverk)
29	(Industri för motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar)

För branscherna SNI B+C och SNI C har tidigare samma metod för kvotjustering använts som för tillbakaräkningen av perioden 1990-2007. Vad gäller SNI B samt SNI 24 råder ett till ett förhållande mellan nomenklaturerna, vilket innebär att skattningarna enligt SNI 69 har använts utan justering. Kemisk industri m.m., SNI 20-21, har approximativt beräknats genom att väga skattningarna för branscherna SNI 35.1 och SNI 35.2 i SNI 69 efter antal anställda.

För branschgruppen motorfordon, SNI 29 i SNI 2007, finns enbart uppgifter om aggregatet ”motorfordon + övriga transportmedel” tillgängliga i SNI 69. Som en approximation till SNI 29 enligt SNI 2007 har ovan nämnda aggregatet enligt SNI 69 använts vid tillbakaräkningen. Aggregatet omfattar motorfordon och övriga transportmedel. Delserien motorfordon svarar för cirka 85 procent av totala branschen.

Säsongrensning av de långa serierna

Huvudsyftet med säsongrensningen är ta bort säsongvariation i de skarvade serierna. Metoden för säsongrensning som används för industrins kapacitetsutnyttjande heter Tramo-Seats och rekommenderas av Eurostat som en av två rekommenderade metoder. Programmet som utför beräkningarna heter TSW (Tramo Seats for Windows, version 1.57) som tillsammans med SAS 9.2 används för beräkningar och databehandling.

Säsongrensning med Tramo-Seats resulterar i icke-signifikanta säsongeffekter för var och en av de utvalda serierna. I princip innebär det att de faktiska och de säsongrensade serierna nästan är identiska. De trendskattade serierna däremot tyder på en viss skillnad som lättast kan ses vid jämförelse av utvecklingstal. Trots slutsatsen om icke-signifikanta säsongeffekter kommer serierna ändå att säsongrensas då säsongrensningsverktyget gör skattning av kalendereffekter, som kan vara

signifikanta. Dessutom är trendcykelkomponenten en indikator på den långsiktiga utvecklingen i serien, vilket kan vara av intresse för användarna.

Serierna har säsongrensats med indelning i två perioder, 1980-1989 och 1990-2010, och framöver. Första perioden kommer att säsongrensas en gång och säsongrensningen kommer inte att uppdateras vid kommande publiceringar. Data från och med 1990 kommer att säsongrensas och uppdateras vid varje framtida publicering. Tidseriebrott i säsongrensade uppgifter vid året 1990 har minimerats genom att använda fasta tidseriemodeller för respektive serie över hela perioden 1980-2010.

Jämförelser har även gjorts med andra säsongrensningmetoder, X11 och X12-Arima, som inte heller resulterade i några signifikanta säsongeffekter.

Tillförlitlighet och jämförbarhet i de långa tidsserierna

De eventuella fel som finns i de långa tidsserierna uppstår då delserierna inte är helt överensstämmande. Det beror på skillnader i de olika SNI-nomenklaturerna.

SCB har räknat tillbaka de tidsserier i SNI 2007 som för närvarande publiceras i statistikdatabasen. För dessa serier råder någorlunda ett till ett förhållande mellan SNI 2007 och SNI 2002. Tillbakaräkningen har gjorts för perioden 1990–2007. Dessa serier kommer att publiceras som officiella tabeller i SSD.

Därutöver har ett fåtal serier räknats tillbaka för perioden 1980–1989. Flertalet av dessa serier har ett acceptabelt ett till ett förhållande mellan SNI 2002 och SNI 69. För några serier har approximativa beräkningar gjorts. Dessa serier kommer att publiceras i en historisk tabell på produktsidan för industrins Kapacitetsutnyttjande.